

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 180 (9862) 1975 чылдың август 2, суббота 1925 чылда үзгелдестинген Өртүзү 7 коп.

МАЛ ЧЕМИ БЕЛЕТКЭЭРИНИҢ ШАЛЫПЧЫ АЙЫ

КУШ-АЖЫЛЧЫ АЛДАРНЫҢ ТУГУ

«ШЫН» СОЛУННУН КУШ-АЖЫЛЧЫ АЛДАР ТУГУН

бөгүн «Тээли» совхозтун Бин-Хем районда мал чемини белеткеп ажилдап турар Дучуун-оол Танаанвич Кужуучек удурткал снгенилер бригадасыга алдар болдуруп көдүргөн.

Ол бригадала 300 тонна снгенини кезип белеткээн, 100 тоннаны пресстээн.

Мал чеминиң белеткелинде шалыпчыларга денекжер!

Мурнакчыларга шаңналдар

СЭКП обкомунун бюрору, Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкому мал чеминиң белеткелиниң талазы-биле социалисттик чарыштын түнелин чугаалажып көргөн.

Июль 29-та медээ баугар алмрга, республикада 38,1 мул гектар снген кестинген, 15,8 мул тонна снгени, 267 тонна сенажы, 407 тонна витаминиң снген далганын белеткээн. Оларын планга хамаарыштыр 11,4, 1,6, 17,5 хуу кылдыр күүсеткелден.

Июль айның сөөдүгү он тоннууда мал чемин белеткээр талазы-биле социалисттик чарышка өки түнелдерин төп зонадан Бин-Хем, барыин зонадан Улуг-Хем, мурнуу зонадан Тес-Хем районун ажил-ашчилери чепин алгылаан. Ол районнар снген белеткээр планын дараазында дараалаша-биле 17,9, 16,7 болгаш 13,4 хуу күүсеткелден. Бин-Хем район 220, Улуг-Хем — 893, Тес-Хем — 171 тонна будук-бүрүк белеткээн. Витаминиң снген белеткээр планын Көдө ажыл-агыйынын дуржулга станциязы, «УТКА 25 чыл» совхоз багай эвек күүсетип турар.

Ол чедиишкисер-биле кады мал чемини белеткелинде чептестер берген, оңу оожум тем-

Тук — «КУШ-АЖЫЛДЫҢ ХОСТУУ» СОВХОЗТА

Мал чемини белеткелди Улуг-Хем районда эртен чылдазынга денээрге шалымтын темп-биле чоруп турар. Улуг-Хемде 892 тонна будук-бүрүк, 243 тонна витаминиң снген далганын белеткээн. Районун ажил-ашчилериниң аразында чарыш улам калбарган. Оң түнелди беш тонкутка доктаамал үндүрүп, мурнакчы совхозтарга партия райкомунун, райкүсөмүнүн шалыңар Кызыл тугун тысып турар.

«Ак-Туру», Жланов аттыг совхозтар снген болгаш будук-бүрүк белеткелни оожум чоруду, эске ажил-ашчилардап чуждай берген. Ылангыя Жланов аттыг совхоз 2360 тонна снген белеткээр планынын чгүле 63 тонназын кылган алган.

Б. МААДЫ, СЭКП райкомунун пропагандал болгаш агитация кылдынын эргелекчиси.

УШ ЗВЕНОДА

«Улуг-Хем» совхозтун Көк-Чыраа салбырында мях шитинде, харага аразында, булгалар кылдыларын, снген үгген оок-делик черлерден снгени хол калдыры-биле чепин белеткээр үш звенону июнь айында тургускан, оларга 36 кижини хаар туткан. Хол калдырып эвеноларда ам ажил шалымтын чоруп турар.

Доңгак Бирдильни эвенону хол калдыры-биле 20 акыг гектарын снгени кескен, 60 тоннаын бөдү сараттаан. Ол эвено социалисттик чарыштын бирги чепин алган. Ында снген кезикчери Д. Байр-оол, В. Доспан-оол, О. Дам-дын олар хуаде норманы 125—

Тайбыңның, айыыл чок чоруктуң болгаш кады ажилдажылганың эрге-ажыы дээш

ХЕЛЬСИНКИ. (СЭТА-ның тускай корр.). Европада айыл чок чорук болгаш кады ажилдажылга дээш Чөвүлел хурал «Финляндия» дээр ордуга буршугу хуң болуун ажилда уламчылаан. Эртенги хурал Югославия Социалисттик Федеративтик республиканың делегациязынын башчыны, ЮКЭ-нин Даргазы, ЮСФР-нің Президентизы И. Броз Титоун даргаалашкыны-биле ажилдаштырган.

Ол тургалга бир дугаарында ЧКП ТК-ның Бирги секретары, Чехословак Социалисттик Республиканың Президиумунун Густав Гусак чүс чугаалаан.

Тайбыңга, айыл чок чорук болгаш кады ажилдажылга дээш Европада дээр ордуга буршугу хуң болуун ажилда уламчылаан. Эртенги хурал Югославия Социалисттик Федеративтик республиканың делегациязынын башчыны, ЮКЭ-нин Даргазы, ЮСФР-нің Президентизы И. Броз Титоун даргаалашкыны-биле ажилдаштырган.

Европада айыл чок чорук болгаш кады ажилдажылга талазы-биле баштайгы Чөвүлел хуралдын түнелдерин тайбың кожа-келбэ догунаашкынын болгаш кады ажилдажылганың принциптеринге таярыштын аразында харылааларын кол принциптерин ажилдап кылмы болгаш бижыгылар болуп деп, Г. Гусак чугаалаан. Бо чөвүлел хуралга олорун чангыс эл-сеткилдиг хуаде алырын тайбыңды болгаш эзулуг айыл чок чорукту күзеп турар бистин илтип бүтү чоңурун чедиишкисин кылдыр көрүп турар бис.

Европада айыл чок чорук болгаш кады ажилдажылга талазы-биле баштайгы Чөвүлел хуралдын түнелдерин тайбың кожа-келбэ догунаашкынын болгаш кады ажилдажылганың принциптеринге таярыштын аразында харылааларын кол принциптерин ажилдап кылмы болгаш бижыгылар болуп деп, Г. Гусак чугаалаан. Бо чөвүлел хуралга олорун чангыс эл-сеткилдиг хуаде алырын тайбыңды болгаш эзулуг айыл чок чорукту күзеп турар бистин илтип бүтү чоңурун чедиишкисин кылдыр көрүп турар бис.

«Ниятинин малын мал чеминде хандыр болгаш мал кыштагылашкынын чедиишкисин арттыр чөмчөлөр дугайында» СЭКП обкомунун, Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлелиниң доктаалынын күүсеткелдин талазы-биле партия организациаларында, колхоз, совхозтарын, удуртукчулардан СЭКП райкомнары, райкүсөмнар ам-лаа кошкак негеделиг болуп турар.

СЭКП обкомунун бюрору, Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел, ВЛКСМ обкому чаралтыган шалымды айнын баштайгы он тоннууда мал чемин белеткелени талазы-биле социалисттик чарышка дараазында районнарын тилекчилер кылдыр санаан:

Л. И. Брежневтин Т. Живков-биле беседазы

Европада айыл чок чорук болгаш кады ажилдажылга талазы-биле Чөвүлел хуралдын тайбың Хельсинкиде чоруп турарын белеткээр СЭКП ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежневтин БКП ТК-ның Бирги секретары, Болгария Улус Республиканың Күрүм Чөвүлелиниң Даргазы Т. Живков-биле наймардыг беседазы болган.

Л. И. Брежнев болгаш Т. Живков олар Европада дүшкүрүг чорукту улам ийди чөмчөлдөрүгүгүгү болган кады ажилдажылга бижыг үнелген турар бис. Европада дээр ордуга буршугу хуң болуун ажилда уламчылаан. Эртенги хурал Югославия Социалисттик Федеративтик республиканың делегациязынын башчыны, ЮКЭ-нин Даргазы, ЮСФР-нің Президентизы И. Броз Титоун даргаалашкыны-биле ажилдаштырган.

Л. И. Брежневтин Г. Гусак-биле беседазы

Европада айыл чок чорук болгаш кады ажилдажылга талазы-биле Чөвүлел хуралдын тайбың Хельсинкиде чоруп турарын белеткээр СЭКП ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежневтин БКП ТК-ның Бирги секретары, Болгария Улус Республиканың Күрүм Чөвүлелиниң Даргазы Т. Живков-биле наймардыг беседазы болган.

Л. И. Брежнев болгаш Т. Живков олар Европада дүшкүрүг чорукту улам ийди чөмчөлдөрүгүгүгү болган кады ажилдажылга бижыг үнелген турар бис. Европада дээр ордуга буршугу хуң болуун ажилда уламчылаан. Эртенги хурал Югославия Социалисттик Федеративтик республиканың делегациязынын башчыны, ЮКЭ-нин Даргазы, ЮСФР-нің Президентизы И. Броз Титоун даргаалашкыны-биле ажилдаштырган.

В. П. Барабановка Тыва АССР-нің алдарлыг экономизи деп хундулуг атты тыпсыр дугайында Тыва АССР-нің Дээди Советиниң Президиумунун Чарлыгы

Республикага сан-хөө системазын хөгжүдүп, бижыгылар талазы-биле ачы-хаммазы дээш, ажилды чоңур депутаттарынын Кызыл хоорай Советинин күүсөмунун сан кылдынын эргелекчиси Виктор Петрович Барабановка Тыва АССР-нин алдарлыг экономизи деп хундулуг атты тыпсыр.

Тыва АССР-нің Дээди Советинин Президиумунун Даргазы В. ДОЛЖАНМАА, Тыва АССР-нің Дээди Советинин Президиумунун Секретары С. КРАСНЫЙ.

Кызыл хоорай, 1975 чылдың июль 31.

Л. И. Брежневтин Я. Кадар-биле ужурашканы

Июль 31-де «Финляндия» ордуга СЭКП ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежневтин ВСАП ТК-ның Бирги секретары Я. Кадар-биле ужурашканы болган, алдаа СЭКП ТК-ның Политбюро кезигүчү, ССР-нің даптыкы херектер министри А. А. Громико, ВСАП ТК-ның Политбюро кезигүчү, ВУР-нун Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Д. Лазар олар киришкен.

Чуректин ханымында байдалга бооп эртен беседала Европада айыл чок чорук болгаш кады ажилдажылга талазы-биле Чөвүлел хуралга холбашкан айтырлар кезиге-гейиниң товунга турган.

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиязынын болгаш Венгрияның Социалисттик ажилын партиязынын, Совет Эвилелиниң болгаш Венгрия Улус Республиканың аразында ам-дулма харылааларын хөгжүдүлгенине кайы-каймынын сепкил ханып турарына санал-онал солчууларынын үзүндө илереттинген.

Л. И. Брежневтин П. Э. Трюдо-биле беседазы

Июль 31-де Хельсинкиге эш Л. И. Брежнев Канаданың Премьер-Министри Жер Эдвард Трюдо-биле беседа кылган. Ол наймардыг беседалынын үзүндө Европада айыл чок чорук болгаш кады ажилдажылга талазы-биле Чөвүлел хуралдын тайбыңды, а ол ишканы Совет Эвилели биле Канаданың аразында кайы-каймыны ажилды кожа-келбэ догунаашкынын улам ийди хөгжүдүлгенин айтырларынга хамаарышкан санал-оналдар солчулажы болган.

Беседала эш А. А. Громико киришкен.

Ужудушкунда — «Космос-753»

1975 чылдың июль 31-де Совет Эвилелиниң черни элечигин кылмаа алыпчаны «Космос-753»-тү алып чүдүргөн.

Космос делгенини шитчилээрин үргүдүлгө ортем аппаратурамын алыпчаны тургускан. Аппаратура чогулмалы ажилдап турар. Башкарылгасаналга төвү келген медээлерин ажилдап, кылмып турар.

(СЭТА).

Партийжи амыдырал

Шекпээр совхозтун бүгү коммунисттеринин бир хуралына ук уюмуна...

Барым-Темчикин делегацияга артык кыш берсе, чак баала-да белем эвет болган.

Совхозтун коммунисттери амы уде, бүгү совет чоң-беле бир дөмөй, тоску беш чылдын болган доозукчу чылдын планын оонадаларын баала социалистик хуваалгелерин тусула бетине куусетер.

Совхозтук Биче-Тей салбы

УСТАВЧЫ НЕГЕЛДЕЛЕРГЕ ДУУШТУР

Совхозта 107 коммунист сатылгычтар турат эрт аге...

Совхозта 107 коммунист сатылгычтар турат эрт аге...

СЭКП Уставынын негелдерин хажык чок кууседирине...

Сут-Кажал сүт-бараан фермаынын коллективин куруне...

КУЖЕНИИШКИНИНГ АЖЫЛ

«Сут-Хөл» совхозтун Ишкин салбырында сес кыжи састав...

жү эвенону совхозтун хоочу бичаычыны Монгуш Баыр-оол...

Тудужу эвену бо чылын пландан запкаар Шеледе хой...

ЧАРЫШТЫГ ШАЛЫПЧЫЛАР

Дээрке белин үкө берген кран турат чаа тудууга челе бердим.

дур — дээр өөрүчө долган-дыр көргөш, чугаанын уламчы...

Геннадий Васильевичини, сумеленин Бугулар тудуужу...

пар. Мыда социалистик чарыштын мурунку олуруу Александр Сарыглар, Зоя Ооржак...

Бистин совхозта даандырган ажал-херанге кызыкмак коммунистер эвену аес Оларга Куулар Содуна, Ооржак Эртен-Очур...

Бисте ажал-ишке муракчы коммунистер хой, ол эки. Мычала-даа олардын аралында хой-ниги...

Коммунист Монгуш Мынчаа — бистин эп муракчы малчымыс. Ол малчынар ортузунга агитатор даалаганым баала багай аес кууседип тура.

СЭКП Уставынын негелдерин хажык чок кууседирине...

Сут-Кажал сүт-бараан фермаынын коллективин куруне...

В. МОНГУШ. совхозта парток секретары.

вун тудуп тургузарын-биле аыт-танптар.

Ишкин — калыр-бөрт, оруч-чирки берге черлерин бирээ. Мычала-даа тудуужу эвену Оргу заанын кырынга туду...

Ш. КУУЛАР. Чөөн-Хемчик район.

Партия чарыштыгынын системасына чаа өөрелдиге чылынын эгелдеринге чедир ур аес уе арткал.

Бистин «Коммунистче орук» колхозка эрткен өөрелдиге чыладала партия өөрелдигенин системасына 7 политшколар база экономикалык биликт...

Бисте ажал-ишке муракчы коммунистер хой, ол эки. Мычала-даа олардын аралында хой-ниги...

ХОВУ-АКСЫ:

ХУНДЕ ДӨРТ КАТАП

«Көк-Тей» совхозтун куш фермаы. Дагаа ажаар черлер аам корустар кожа-кожа.

хүлөөлгөн ол. Ону чус хуу кууседиринге каймы-даа бузуредит.

Мун-мун дагаанын түрөр чериден үзүктөн каан мурунку өрөөлге кирип келинсе.

Ие, Галина Новикованын ажал-херангиде дугайн хой улашк билингир.

Ханада аскаан чөмгерилге графигин, кылмы ажалдарын чыксаан билин сазынын көрө бердим.

Мун-мун дагаанын түрөр чериден үзүктөн каан мурунку өрөөлге кирип келинсе.

Бисте шунту 17 ажалчы бар. Олардын кижы буруу оонашкан ажалында кызыкмак, ак сеткилдер ажаллап турар.

Ук бригада уткуштур план Бугулар ажалдан турар. Чартык чылдын панын — 111,3.

Тудуужу буруу чарышка кирип турар. Бригадада кымын канчаар ажалдаанын хукуч-еде түнөп, көргүдү самбыраынга бичи канар.

Д. ЧУЛУМ-ООЛ.

БЕЛЕТКЕЛИВИС МЫНДЫГ

школаларын пропагандастери Д. Янлак, В. Нураат, С. Түмен болган өскөлери-даа адап болур.

Политиктиг өөрелдиге чылынга

Алганар. Политиктиг болгаш экономикалык өөрелдигени организаастарына партбюдүктөр организаастарынын киржилеге ийлепкейлиги, политөрдилге партия хуруулганы күштелдирер...

литиктиг колдурушкунун улам хаймыктырган.

Устуде чугааланымыс чүүлдер-биле чергелештир политиктиг, экономикалык өөрелдигени организаастарынын чамалык четпестер база илерөөн.

Тоолдарга куаай дувүден беле бадырып орбр алдын даңгылаа бугу Совет Тыва чоргаралар. Оон хей националдык коллективини буртка кобальт продукциянын берил турары-биле сууларга. Мыда тизмолоттук уулап чартыгалар күш-ажалын дудуруктууну белдирине...

Амгы уде сорулга болза, чаа өөрелдиге чылын организаастыг эгелдер, эрткен чыла четпестерин каттап аса чыла, политиктиг болган экономикалык өөрелдиге системасына өөренирлерин дамыган тургузари.

Колхозта партбюрунун, партбюдүк бурзуунун кичөөнгей келир өөрелдиге чылында политиктиг, экономикалык өөрелдигени даштын күштелдирерине, тема буруун амылдырал, практиктиг ажал-ишбиле сыйры холбаарыне, пропаганда калдарын шын шилер болган белеткелерине баала мынчаларынын ийле-торетиктиг тиленип улам ийлеп белдирине углаган.

Эрзин районун «Коммунистче орук» колхозта партбюро секретары.

ФОТОИНФОРМАЦИЯЛАР

Танды районда Хову-Аксы суур. Оон будурулган «Тыва кобальт» комбинатка харында бугу Совет Тыва чоргаралар.

тоолдарга куаай дувүден беле бадырып орбр алдын даңгылаа бугу Совет Тыва чоргаралар. Оон хей националдык коллективини буртка кобальт продукциянын берил турары-биле сууларга.

Хову-аксычмар беш чылдык чартында улам шалында ажалдарында долу бузурелдиге болган социалистик чарыштын туугуну белек туларын шийтирээлери.

БЕДИК НЕГЕЛДЕЛЕР

Чайгы хүнүнү харызы чаала белин үтүп орган. Эртенги серини салгына өйөлткен суур ам-даа удуу-шан.

Савлаң сөзүнге ээ болуп шилдер, бүгү амыдыралын ай-нигинын керээ-биле холбаан чылаанын эр-өрү хундулар. Ол тааварыла эвес.

Шавлаң калдыг-берге уде алдар аралында аска өзүр, Кара-Будууну хай-ла-жыпта, Улуг-Алактун арта-арында чачыларды ирлап, мурак хирэн ир-биле сергепин чорван Шивит Сатович ам шериң ирэн бергенимде, дөмкөр холгени башкыры, аас-кежи ууап төттүмөс хостуг чурттагаланың бзулут эвен аларган.

Амгы уде 20 муң түрүт дагааларга ойлоп, дозуу-биле механизаастаттыгын корусту тудуп турар бис. Дериг-херексели шунту саттыган. План Бугулар ушкү кварталда белек болур ужурулду чүве.

Устуде айтырыкта немелде. Кышкы, чакны, маалгы апрель, май албарда чедир алдыманан чургалар чайгы планын ажир кууседирине биле «толеттиш» турар. Чижээ, июнь айда планда көрдүнгөн 71,5 муң чургаларын орпунга 90 муң чурга алдынтан.

Бо улуг ажал-херекке на-Иррадыл, кызыкмак ишчилер Домна Кошкина биле Галина Новикова оларын кижилер ууу улуг.

М. ХЕНЧЕ-КАРА.

УЛУГ-ХЕМ ОРТУЛУУНДА

«Ак-Туруг» совхозтун будук-бурден мал чөмчү белеткээр эвенуу Улуг-Хеминиң ортулуунда ажаллап турар. Эвенууну составы дөрт киши. Олар хүн бурзуна-е ийи махина будук-бурду «УТКА 25 чымы» совхозтун даалан амыар аргалдыне чурдуруп чорудуп турар. Эвену ажалдан өгө-

дээ-е недела чаа чедип турар. Ол хирезинде ол ажы тонна будук-бурду белеткээр.

ЧУРУКТА: эвенууну кижилер К. Максатар-оол, С. Май-оол, А. Лопсан болган А. Калындуну олар ажал чалсарында.

К. АРАКЧААНЫҢ ФОТОСУ.

